Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 18ης Δεκεμβρίου 2025*

«Προδικαστική παραπομπή – Κανονισμός (ΕΕ) 604/2013 – Προσδιορισμός του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας – Άρθρο 29, παράγραφος 1 – Προθεσμία μεταφοράς του αιτούντος – Καθορισμός του χρονικού σημείου έναρξης της εξάμηνης προθεσμίας – Άσκηση ένδικης προσφυγής με ανασταλτικό αποτέλεσμα – Νέα περίσταση που περιήλθε σε γνώση της δικαστικής αρχής η οποία επελήφθη της εν λόγω προσφυγής – Ακύρωση της αρχικής απόφασης μεταφοράς και αναπομπή της υπόθεσης στην αρμόδια διοικητική αρχή – Έκδοση δεύτερης απόφασης μεταφοράς κατά της οποίας έχει επίσης ασκηθεί προσφυγή ακυρώσεως – Συνέπειες στον υπολογισμό της προθεσμίας μεταφοράς»

Στην υπόθεση C-560/23 [Tang] [i],

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Flygtningenævnet (επιτροπή προσφύγων, Δανία) με απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2023, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Σεπτεμβρίου 2023, στο πλαίσιο της δίκης

H (ved DRC Dansk Flygtningehjælp)

κατά

Udlændingestyrelsen,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους F. Biltgen, πρόεδρο τμήματος, T. von Danwitz (εισηγητή), Αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, I. Ziemele, F. Schalin και S. Gervasoni, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Richard de la Tour

γραμματέας: C. Strömholm, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 6ης Φεβρουαρίου 2025,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– ο H (ved DRC Dansk Flygtningehjælp), εκπροσωπούμενος από τον M. Melin και την C. Vester Kofoed, επικουρούμενους από τον J. Goldschmidt, advokat,

* Γλώσσα διαδικασίας: η δανική.

[i] Η ονομασία που έχει δοθεί στην παρούσα υπόθεση είναι πλασματική. Δεν αντιστοιχεί στο πραγματικό όνομα κανενός διαδίκου.

– η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την D. Elkan, τον M. Jespersen, την C. A. S. Maertens και την J. Sandvik Loft,

– η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον R. Bénard και την O. Duprat-Mazaré,

– η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Posch, την J. Schmoll και τον M. Kopetzki,

– η Ελβετική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Lanzrein και την V. Michel,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την A. Κατσιμέρου, τον B. Schima και τον C. Vang,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 8ης Μαΐου 2025,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 27 και του άρθρου 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (ΕΕ 2013, L 180, σ. 31, στο εξής: κανονισμός Δουβλίνο III).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του H, Αφγανού υπηκόου, και της Udlændingestyrelsen (υπηρεσίας αλλοδαπών, Δανία) σχετικά με απόφαση της εν λόγω υπηρεσίας περί μεταφοράς του H στη Ρουμανία.

Το νομικό πλαίσιο

Το πρωτόκολλο σχετικά με τη θέση της Δανίας και η συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Βασιλείου της Δανίας

3 Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου (αριθ. 22) σχετικά με τη θέση της Δανίας, ο κανονισμός Δουβλίνο III δεν δεσμεύει το Βασίλειο της Δανίας.

4 Εντούτοις, δυνάμει του άρθρου 2 της Συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Βασιλείου της Δανίας σχετικά με τα κριτήρια και τους μηχανισμούς για τον προσδιορισμό του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται στη Δανία ή σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και με το Eurodac, για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή της σύμβασης του Δουβλίνου (ΕΕ 2006, L 66, σ. 38), η οποία εγκρίθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 2006/188/ΕΚ του Συμβουλίου, της 21ης Φεβρουαρίου 2006 (ΕΕ 2006, L 66, σ. 37), ο κανονισμός Δουβλίνο III εφαρμόζεται στις σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Βασιλείου της Δανίας.

5 Ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ, δυνάμει του άρθρου του 48, πρώτο εδάφιο, κατάργησε τον κανονισμό (ΕΚ) 343/2003 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 2003, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας (ΕΕ 2003, L 50, σ. 1), ο οποίος είχε αντικαταστήσει, σύμφωνα με το άρθρο του 24, τη Σύμβαση περί καθορισμού του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεως παροχής ασύλου η οποία υποβάλλεται σε ένα από τα κράτη μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η οποία υπεγράφη στο Δουβλίνο στις 15 Ιουνίου 1990 (ΕΕ 1997, C 254, σ. 1).

Ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ

6 Οι αιτιολογικές σκέψεις 4, 5 και 19 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχουν ως εξής:

«(4) Τα συμπεράσματα [του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου] του Τάμπερε προσδιόρισαν επίσης ότι το [κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου] θα πρέπει να περιλαμβάνει, σε μία βραχυχρόνια προοπτική, ένα σαφή και λειτουργικό καθορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεων ασύλου.

(5) Μια τέτοια μέθοδος θα πρέπει να θεμελιώνεται σε αντικειμενικά και δίκαια κριτήρια τόσο για τα κράτη μέλη όσο και για τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα. Θα πρέπει, ιδίως, να επιτρέπει τον ταχύ προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο, προκειμένου να κατοχυρώνεται η πραγματική πρόσβαση στις διαδικασίες χορήγησης διεθνούς προστασίας και να μην διακυβεύεται ο στόχος της ταχύτητας κατά την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας.

[…]

(19) Για την εγγύηση της αποτελεσματικής προστασίας των δικαιωμάτων των ενδιαφερόμενων προσώπων, θα πρέπει να θεσπιστούν νομικές εγγυήσεις και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής όσον αφορά αποφάσεις για μεταφορές στο υπεύθυνο κράτος μέλος, σύμφωνα, ιδίως, με τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [(στο εξής: Χάρτης)]. Προκειμένου να τηρείται το διεθνές δίκαιο, η πραγματική προσφυγή κατά των ανωτέρω αποφάσεων θα πρέπει να καλύπτει την εξέταση της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού και της νομικής και της πραγματικής κατάστασης στο κράτος μέλος στο οποίο μεταφέρεται ο αιτών.»

7 Το άρθρο 18 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Υποχρεώσεις του υπεύθυνου κράτους μέλους», ορίζει τα εξής:

«1. Το υπεύθυνο κράτος μέλος δυνάμει του παρόντος κανονισμού υποχρεούται:

[…]

γ) να αναλαμβάνει εκ νέου, υπό τους όρους που προβλέπονται στα άρθρα 23, 24, 25 και 29, υπήκοο τρίτης χώρας ή απάτριδα ο οποίος ανακάλεσε την υπό εξέταση αίτησή του και έκανε αίτηση σε άλλο κράτος μέλος ή ο οποίος ευρίσκεται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους χωρίς τίτλο διαμονής,

[…]».

8 Το άρθρο 27 του ως άνω κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Προσφυγές», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Ο αιτών ή άλλο πρόσωπο όπως αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο γ) ή δ) έχει το δικαίωμα άσκησης πραγματικής προσφυγής, με τη μορφή ένδικου [βοηθήματος] ή [αίτησης] επανεξέτασης, ενώπιον δικαστηρίου, τόσο για τα πραγματικά όσο και για τα νομικά στοιχεία, κατά απόφασης μεταφοράς.

[…]

3. Για τους σκοπούς ένδικων [βοηθημάτων] κατά αποφάσεων μεταφοράς ή [αιτήσεων επανεξέτασης] των αποφάσεων αυτών, τα κράτη μέλη προβλέπουν στο εθνικό δίκαιο:

α) ότι το ένδικο [βοήθημα] ή η [αίτηση] επανεξέταση[ς] παρέχει στον ενδιαφερόμενο το δικαίωμα να παραμείνει στο συγκεκριμένο κράτος μέλος εν αναμονή του αποτελέσματος του ένδικου [βοηθήματος] ή της [αίτησης] επανεξέτασης ή

β) η μεταφορά αναστέλλεται αυτόματα και [η αναστολή] παύει να ισχύει μετά την παρέλευση εύλογου χρονικού διαστήματος, κατά τη διάρκεια του οποίου το δικαστήριο, μετά από λεπτομερή και αυστηρή εξέταση του αιτήματος, λαμβάνει απόφαση για την αναστολή ή μη του ένδικου [βοηθήματος] ή της [αίτησης] επανεξέτασης ή

γ) το ενδιαφερόμενο πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να ζητήσει εντός εύλογου χρονικού διαστήματος από δικαστήριο να αναστείλει την εφαρμογή της απόφασης μεταφοράς [ενόσω εκκρεμεί η εξέταση] του ένδικου [βοηθήματος] ή της επανεξέτασης που αιτήθηκε. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη δυνατότητα πραγματικής προσφυγής αναστέλλοντας τη μεταφορά έως ότου ληφθεί η απόφαση για το πρώτο αίτημα αναστολής. Η απόφαση για την αναστολή ή μη της εφαρμογής της απόφασης μεταφοράς λαμβάνεται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, επιτρέποντας, παράλληλα, τη λεπτομερή και αυστηρή εξέταση του αιτήματος αναστολής. Η απόφαση για τη μη αναστολή της εφαρμογής της απόφασης μεταφοράς αναφέρει τους λόγους στους οποίους βασίζεται.

4. Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι οι αρμόδιες αρχές μπορούν να αποφασίσουν αυτεπάγγελτα να αναστείλουν την εφαρμογή της απόφασης μεταφοράς [ενόσω εκκρεμεί η εξέταση] του ένδικου [βοηθήματος] ή της [αίτησης] επανεξέτασης.

[…]»

9 Το άρθρο 29 του ως άνω κανονισμού, με τίτλο «Λεπτομέρειες και προθεσμίες», προβλέπει τα εξής:

«1. Η μεταφορά του αιτούντος ή άλλου προσώπου όπως αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο γ) ή δ) από το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα προς το υπεύθυνο κράτος μέλος πραγματοποιείται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα, ύστερα από διαβούλευση μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, μόλις αυτό είναι πρακτικά δυνατόν και το αργότερο εντός προθεσμίας έξι μηνών από την αποδοχή του αιτήματος περί αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου από άλλο κράτος μέλος ή από την έκδοση οριστικής απόφασης επί ενδίκου [βοηθήματος] ή [αίτησης] επανεξέτασης εφόσον σύμφωνα με το άρθρο 27 παράγραφος 3 υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

[…]

2. Εάν η μεταφορά δεν πραγματοποιηθεί εντός της προθεσμίας των έξι μηνών, το υπεύθυνο κράτος μέλος απαλλάσσεται των υποχρεώσεών του αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου και η ευθύνη μεταβιβάζεται τότε στο κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα. […]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

10 Ο Η, Αφγανός υπήκοος, εισήλθε στη Δανία στις 25 Απριλίου 2021, όπου και υπέβαλε αυθημερόν αίτηση διεθνούς προστασίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων Eurodac, ο Η είχε ήδη καταχωριστεί ως αιτών άσυλο στη Ρουμανία στις 5 Μαρτίου 2021.

11 Κατά συνέπεια, η υπηρεσία αλλοδαπών ζήτησε στις 24 Ιουνίου 2021 από τη Ρουμανία να αναλάβει εκ νέου τον Η, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 18, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

12 Στις 7 Ιουλίου 2021 η Ρουμανία δέχθηκε να αναλάβει εκ νέου τον Η.

13 Στις 19 Ιουλίου 2021 η υπηρεσία αλλοδαπών αποφάσισε τη μεταφορά του Η στη Ρουμανία, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 18, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Την ίδια ημέρα, ο Η άσκησε προσφυγή κατά της απόφασης αυτής ενώπιον της Flygtningenævnet (επιτροπής προσφύγων, Δανία), ήτοι του αιτούντος δικαστηρίου στην υπό κρίση υπόθεση. Η εν λόγω προσφυγή είχε ανασταλτικό αποτέλεσμα, δυνάμει του άρθρου 27, παράγραφος 3, στοιχείο α', του ως άνω κανονισμού.

14 Στις 28 Φεβρουαρίου 2022 η Ρουμανία ενημέρωσε όλα τα κράτη μέλη ότι από την 1η Μαρτίου 2022 επρόκειτο να αναστείλει όλες τις εισερχόμενες μεταφορές που πραγματοποιούνταν δυνάμει του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ λόγω της σύγκρουσης στην Ουκρανία και της αυξημένης ροής προσφύγων στη Ρουμανία.

15 Στις 15 Μαρτίου 2022 το αιτούν δικαστήριο ανέπεμψε την υπόθεση προς επανεξέταση στην υπηρεσία αλλοδαπών, προκειμένου, μεταξύ άλλων, να λάβει θέση σχετικά με τις συνέπειες της μνημονευόμενης στην προηγούμενη σκέψη γενικής ανακοίνωσης των ρουμανικών αρχών επί της απόφασης μεταφοράς του Η στη Ρουμανία.

16 Στις 8 Απριλίου 2022 η υπηρεσία αλλοδαπών αποφάσισε εκ νέου τη μεταφορά του Η στη Ρουμανία, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 18, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Την ίδια ημέρα ο Η άσκησε προσφυγή κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Η εν λόγω προσφυγή είχε ανασταλτικό αποτέλεσμα, δυνάμει του άρθρου 27, παράγραφος 3, στοιχείο α', του ως άνω κανονισμού.

17 Στις 24 Μαΐου 2022 η Ρουμανία ενημέρωσε όλα τα κράτη μέλη ότι είχε άρει την αναστολή των πραγματοποιούμενων δυνάμει του εν λόγω κανονισμού εισερχόμενων μεταφορών.

18 Στις 2 Δεκεμβρίου 2022 το αιτούν δικαστήριο επικύρωσε τη νομιμότητα της από 8ης Απριλίου 2022 απόφασης της υπηρεσίας αλλοδαπών.

19 Στις 2 Φεβρουαρίου 2023 ο Η ζήτησε την επανάληψη της διαδικασίας με την αιτιολογία ότι η εξάμηνη προθεσμία του άρθρου 29, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, εντός της οποίας πρέπει να πραγματοποιηθεί η μεταφορά αιτούντος άσυλο από το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα προς το υπεύθυνο κράτος μέλος, είχε ήδη εκπνεύσει κατά την ημερομηνία κατά την οποία η υπηρεσία αλλοδαπών εξέδωσε, στις 8 Απριλίου 2022, τη δεύτερη απόφαση μεταφοράς. Επομένως, κατά την άποψή του, το Βασίλειο της Δανίας ήταν πλέον υπεύθυνο για την επί της ουσίας εξέταση της αίτησης ασύλου, σύμφωνα με το άρθρο 29, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού.

20 Αφού επανέλαβε τη διαδικασία, το αιτούν δικαστήριο επιβεβαίωσε εκ νέου το κύρος της από 8ης Απριλίου 2022 απόφασης της υπηρεσίας αλλοδαπών. Έκρινε ότι η εξάμηνη προθεσμία άρχισε να τρέχει μόλις από την έκδοση της οριστικής απόφασης της 2ας Δεκεμβρίου 2022.

21 Κατόπιν αιτήματος του DRC Dansk Flygtningehjælp (Δανικού συμβουλίου για τους πρόσφυγες, Δανία), το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να επαναλάβει και πάλι τη διαδικασία, προκειμένου να επανεξετάσει την ερμηνεία των κανόνων σχετικά με την προθεσμία που προβλέπεται στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, σε συνδυασμό με το άρθρο 27 αυτού.

22 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, μολονότι οι ως άνω διατάξεις προβλέπουν ότι η μεταφορά του αιτούντος άσυλο πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός προθεσμίας έξι μηνών από την έκδοση οριστικής απόφασης επί ένδικου βοηθήματος ή αίτησης επανεξέτασης εφόσον υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, εντούτοις, δεν περιέχουν κανόνες που να διέπουν ρητώς την περίπτωση κατά την οποία η δικαστική αρχή αποφασίζει να αναπέμψει την υπόθεση προς επανεξέταση στην αρμόδια διοικητική αρχή. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η αναπομπή αυτή μπορεί να συμβάλει στη διασφάλιση της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των αιτούντων διεθνή προστασία, καθόσον παρέχει τη δυνατότητα νέας εξέτασης της υπόθεσης σε δύο επίπεδα.

23 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι, σύμφωνα με την επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση, απόφαση μεταφοράς μπορεί να ακυρωθεί και να αναπεμφθεί προς επανεξέταση στην αρμόδια διοικητική αρχή, όταν έχουν περιέλθει σε γνώση του επιληφθέντος δικαστηρίου σημαντικά νέα στοιχεία σχετικά με την εν λόγω απόφαση. Εν προκειμένω δε, η αναπομπή δικαιολογούνταν από εξωτερικές και απρόβλεπτες περιστάσεις, οι οποίες σχετίζονταν με το γεγονός ότι, μετά την αποδοχή της μεταφοράς, το υπεύθυνο κράτος μέλος ανέστειλε γενικώς τις δυνάμει του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ μεταφορές λόγω της σύγκρουσης στην Ουκρανία και της ροής προσφύγων στη χώρα.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Flygtningenævnet (επιτροπή προσφύγων) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν της διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν οι κανόνες [σχετικά με τον υπολογισμό των προθεσμιών] του άρθρου 29, παράγραφοι 1 και 2, του [κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ], την έννοια ότι η προθεσμία των έξι μηνών που προβλέπεται στο άρθρο 29, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού αυτού αρχίζει να τρέχει από την οριστική επί της ουσίας απόφαση, στην περίπτωση κατά την οποία, αφενός, όργανο προσφυγών του κράτους μέλους που υποβάλλει το αίτημα, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 27 του [εν λόγω] κανονισμού, αναπέμπει την απόφαση μεταφοράς στην [αρμόδια διοικητική αρχή], η οποία στη συνέχεια εκδίδει νέα απόφαση μεταφοράς μετά την παρέλευση έξι μηνών από την αποδοχή της εκ νέου ανάληψης από το υπεύθυνο κράτος μέλος -ιδίως όταν ο λόγος της αναπομπής είναι ότι το κράτος μέλος το οποίο είχε αρχικά αποδεχθεί τη μεταφορά

αποφάσισε μεταγενέστερα γενική αναστολή των μεταφορών που πραγματοποιούνται κατ' εφαρμογήν του [κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ]- και, αφετέρου, το μέτρο απομάκρυνσης του ενδιαφερόμενου αλλοδαπού έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα;»

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

25 Με την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, η Flygtningenævnet (επιτροπή προσφύγων) ζήτησε από το Δικαστήριο να εκδικάσει την υπό κρίση υπόθεση με την ταχεία διαδικασία του άρθρου 105 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

26 Στις 15 Δεκεμβρίου 2023 ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου αποφάσισε, αφού άκουσε τον εισηγητή δικαστή και τον γενικό εισαγγελέα, να απορρίψει το αίτημα αυτό.

27 Στις 27 Νοεμβρίου 2023 το Δικαστήριο απηύθυνε στη Flygtningenævnet (επιτροπή προσφύγων) αίτηση παροχής διευκρινίσεων, προκειμένου να παράσχει διευκρινίσεις σχετικά με την ιδιότητά της ως «δικαστηρίου», κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

28 Στις 8 Ιανουαρίου 2024 η Flygtningenævnet (επιτροπή προσφύγων) απάντησε στην αίτηση αυτή.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

29 Με το μόνο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχει την έννοια ότι, όταν εθνικό δικαστήριο, επιληφθέν προσφυγής ακυρώσεως με ανασταλτικό αποτέλεσμα, αποφαίνεται οριστικώς επί της ουσιαστικής νομιμότητας δεύτερης απόφασης μεταφοράς, εκδοθείσας μετά την ακύρωση πρώτης απόφασης μεταφοράς που αφορά το ίδιο πρόσωπο με μόνη αιτιολογία ότι επήλθε μεταβολή των καθοριστικών για την ορθή εφαρμογή του κανονισμού αυτού περιστάσεων η οποία συνεπάγεται αναπομπή της υπόθεσης προς επανεξέταση από την αρμόδια διοικητική αρχή, η εξάμηνη προθεσμία του άρθρου 29, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού αρχίζει να τρέχει

– από την ημερομηνία κατά την οποία εκδόθηκε η οριστική απόφαση επί της ουσιαστικής νομιμότητας της δεύτερης απόφασης μεταφοράς ή

– από την ημερομηνία κατά την οποία ακυρώθηκε η πρώτη απόφαση μεταφοράς.

30 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ποια από τις δύο αποφάσεις που εξέδωσε το εθνικό δικαστήριο είναι καθοριστική για την εφαρμογή της εξάμηνης προθεσμίας μεταφοράς βάσει της δεύτερης περίπτωσης του άρθρου 29, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού. Ο Η υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι η δεύτερη ως άνω περίπτωση κατέστη ανεφάρμοστη στην υπόθεση της κύριας δίκης. Εκτιμά ότι, μετά την ακύρωση της πρώτης απόφασης μεταφοράς, η προθεσμία μεταφοράς άρχισε να τρέχει εκ νέου, σύμφωνα με την πρώτη περίπτωση που προβλέπεται στη διάταξη αυτήν, από την ημερομηνία κατά την οποία η Ρουμανία αποδέχθηκε την εκ νέου ανάληψή του, ήτοι από τις 7 Ιουλίου 2021.

31 Υπενθυμίζεται, κατ' αρχάς, ότι το άρθρο 29, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ προβλέπει ότι η μεταφορά του ενδιαφερόμενου προσώπου προς το υπεύθυνο κράτος μέλος πραγματοποιείται, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους που υπέβαλε το σχετικό αίτημα, μόλις αυτό είναι πρακτικά δυνατόν και το αργότερο εντός προθεσμίας έξι

μηνών από την αποδοχή του αιτήματος περί αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του προσώπου αυτού από άλλο κράτος μέλος ή από την έκδοση οριστικής απόφασης επί ένδικου βοηθήματος εφόσον σύμφωνα με το άρθρο 27, παράγραφος 3, του κανονισμού υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

32 Από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 29, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού, και ιδίως από τη χρήση του διαζευκτικού συνδέσμου «ή» που αντιπαραθέτει την «αποδοχή» από άλλο κράτος μέλος, αφενός, και την «έκδοση οριστικής απόφασης» επί του ένδικου βοηθήματος ή της αίτησης επανεξέτασης, αφετέρου, προκύπτει, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 34 των προτάσεών του, ότι τα δύο χρονικά σημεία που διαλαμβάνονται στη διάταξη αυτήν, από τα οποία μπορεί να αρχίσει να τρέχει η εξάμηνη προθεσμία μεταφοράς, αποτελούν δύο αμοιβαίως αποκλειόμενες περιπτώσεις.

33 Επιπλέον, όσον αφορά τη δεύτερη περίπτωση, η εν λόγω διάταξη αναφέρεται στο χρονικό σημείο κατά το οποίο η απόφαση επί ένδικου βοηθήματος κατά απόφασης μεταφοράς κατέστη οριστική, χωρίς ωστόσο να διακρίνει αναλόγως του αποτελέσματος στο οποίο καταλήγει η δικαστική αρχή με την απόφασή της επί του ένδικου βοηθήματος. Ειδικότερα, ουδόλως προκύπτει από το γράμμα της ίδιας διάταξης ότι η δεύτερη περίπτωση καθίσταται ανεφάρμοστη σε περίπτωση που η δικαστική αρχή ακυρώσει την απόφαση μεταφοράς.

34 Επομένως, στην περίπτωση που κατά απόφασης μεταφοράς έχει ασκηθεί ένδικο βοήθημα με ανασταλτικό αποτέλεσμα δυνάμει του άρθρου 27, παράγραφος 3, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, από το άρθρο 29, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι ως αφετηρία για τον υπολογισμό της εξάμηνης προθεσμίας μεταφοράς δεν λαμβάνεται η αποδοχή του αιτήματος αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου, αλλά, κατ' εξαίρεση, η έκδοση οριστικής απόφασης επί του ένδικου βοηθήματος που έχει ασκηθεί κατά της απόφασης μεταφοράς. Επομένως, στην περίπτωση αυτή, η εν λόγω προθεσμία αρχίζει να τρέχει μόνον από το χρονικό σημείο κατά το οποίο η δικαστική απόφαση επί του ένδικου βοηθήματος κατά της απόφασης μεταφοράς αποκτά ισχύ δεδικασμένου, κατόπιν εξάντλησης των μέσων ένδικης προστασίας τα οποία προβλέπει η έννομη τάξη του οικείου κράτους μέλους [πρβλ. απόφαση της 30ής Μαρτίου 2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Αναστολή της προθεσμίας μεταφοράς κατά την κατ' έφεση δίκη), C-556/21, EU:C:2023:272, σκέψεις 23 και 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

35 Εν συνεχεία, υπενθυμίζεται ότι η εν λόγω παράταση της μετάθεσης στο μέλλον του χρονικού σημείου έναρξης της προθεσμίας μεταφοράς ενόσω εκκρεμεί η εξέταση του ένδικου βοηθήματος κατά της απόφασης μεταφοράς διασφαλίζει την ισότητα των όπλων και την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών ένδικης προσφυγής, καθόσον εγγυάται ότι η ως άνω προθεσμία δεν θα εκπνεύσει ενόσω η εκτέλεση της απόφασης μεταφοράς έχει καταστεί αδύνατη λόγω άσκησης ένδικου βοηθήματος με ανασταλτικό αποτέλεσμα κατά της απόφασης αυτής [πρβλ. απόφαση της 30ής Μαρτίου 2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Αναστολή της προθεσμίας μεταφοράς κατά την κατ' έφεση δίκη), C-556/21, EU:C:2023:272, σκέψη 35].

36 Η ερμηνεία όμως την οποία επικαλείται ο Η είναι ικανή να θέσει υπό αμφισβήτηση την ισότητα των όπλων και την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών ένδικης προσφυγής την οποία επιδιώκει να διασφαλίσει η δεύτερη περίπτωση του άρθρου 29, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Συγκεκριμένα, στο μέτρο που, κατά την ερμηνεία αυτή, η ακύρωση της απόφασης μεταφοράς από τη δικαστική αρχή θα συνεπαγόταν ότι η προθεσμία μεταφοράς αρχίζει να τρέχει εκ νέου από την αποδοχή της εκ νέου ανάληψης από το υπεύθυνο κράτος μέλος, τούτο θα μπορούσε να έχει ακριβώς ως συνέπεια ότι η εξάμηνη προθεσμία μεταφοράς λήγει, ενδεχομένως, σε χρονικό σημείο κατά το οποίο η εκτέλεση της εν λόγω απόφασης έχει

καταστεί αδύνατη διότι ασκήθηκε προσφυγή ακυρώσεως με ανασταλτικό αποτέλεσμα. Τούτο θα συνέβαινε, μεταξύ άλλων, στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεδομένου ότι, κατά την ως άνω ερμηνεία, η προθεσμία αυτή είχε ήδη λήξει στις 7 Φεβρουαρίου 2022, ημερομηνία κατά την οποία εξακολουθούσε να εκκρεμεί η προσφυγή ακυρώσεως κατά της πρώτης απόφασης μεταφοράς.

37 Τέλος, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει ο Η, ουδόλως προκύπτει από τη νομολογία που απορρέει από την απόφαση της 30ής Μαρτίου 2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Αναστολή της προθεσμίας μεταφοράς κατά την κατ' έφεση δίκη) (C-556/21, EU:C:2023:272), ότι η ακύρωση, κατόπιν προσφυγής ακυρώσεως με ανασταλτικό αποτέλεσμα, της απόφασης μεταφοράς είναι ικανή να καταστήσει ανεφάρμοστη τη δεύτερη περίπτωση που προβλέπεται στο άρθρο 29, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

38 Συναφώς, είναι αληθές ότι το Δικαστήριο επισήμανε, στη σκέψη 29 της ως άνω απόφασης, ότι, σε περίπτωση ακύρωσης της απόφασης μεταφοράς πρωτοδίκως, δεν υφίσταται πλέον απόφαση μεταφοράς της οποίας η εκτέλεση θα μπορούσε να ανασταλεί στο πλαίσιο άσκησης ένδικου μέσου. Εντούτοις, η κατάσταση επί της οποίας εκδόθηκε η ίδια απόφαση διαφέρει ουσιωδώς από την επίμαχη στην κύρια δίκη. Πράγματι, από τις σκέψεις 29 και 39 της ως άνω απόφασης προκύπτει ότι το Δικαστήριο αποφάνθηκε επί της δυνατότητας λήψης προσωρινών μέτρων δυνάμει του άρθρου 27, παράγραφος 4, του κανονισμού στο πλαίσιο άσκησης ένδικου μέσου, τούτο δε σε περίπτωση κατά την οποία η πρωτοδίκως ασκηθείσα προσφυγή δεν είχε ανασταλτικό αποτέλεσμα. Αντιθέτως, εν προκειμένω, ο Η άσκησε δύο προσφυγές ακυρώσεως κατά των δύο επίμαχων στην κύρια δίκη αποφάσεων μεταφοράς, προσφυγές με ανασταλτικό αποτέλεσμα ικανό να αποκλείσει την εφαρμογή της πρώτης περίπτωσης του άρθρου 29, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού υπέρ της δεύτερης εναλλακτικής περίπτωσης, ήτοι του ένδικου βοηθήματος κατά της αρχικής απόφασης μεταφοράς και, μετά την ακύρωσή της, του ένδικου βοηθήματος κατά της δεύτερης απόφασης μεταφοράς.

39 Κατόπιν της διευκρίνισης αυτής, το υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να εξεταστεί εντός του πλαισίου εφαρμογής της δεύτερης περίπτωσης που προβλέπεται στο άρθρο 29, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

40 Πρώτον, επισημαίνεται ότι, προκειμένου να καθοριστεί το χρονικό σημείο από το οποίο αρχίζει να τρέχει η εξάμηνη προθεσμία μεταφοράς, η διάταξη αυτή περιορίζεται, όσον αφορά τη δεύτερη περίπτωση, σε αναφορά σχετικά με έκδοση οριστικής απόφασης επί ένδικου βοηθήματος εφόσον υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

41 Ειδικότερα, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 40 των προτάσεών του, η εν λόγω διάταξη δεν θεσπίζει ειδικούς κανόνες σχετικά με τον υπολογισμό της προθεσμίας αυτής, όταν η δικαστική αρχή –αφού ακύρωσε την πρώτη απόφαση μεταφοράς και ανέπεμψε προς επανεξέταση στην αρμόδια διοικητική αρχή, με μόνη αιτιολογία τη μεταβολή των καθοριστικών για την ορθή εφαρμογή του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ περιστάσεων η οποία επήλθε μετά την έκδοση της εν λόγω απόφασης– αποφαίνεται επί της νομιμότητας της δεύτερης απόφασης μεταφοράς που εκδόθηκε έναντι του ίδιου προσώπου, κατόπιν της ως άνω ακύρωσης και αναπομπής.

42 Δεύτερον, δυνάμει του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, ο αιτών διεθνή προστασία έχει το δικαίωμα άσκησης πραγματικής προσφυγής, με τη μορφή ένδικου βοηθήματος ή αίτησης επανεξέτασης, ενώπιον δικαστηρίου, τόσο για τα πραγματικά όσο και για τα νομικά στοιχεία, κατά της απόφασης μεταφοράς.

43 Συναφώς, από τη δεύτερη περίοδο της αιτιολογικής σκέψης 19 του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι, προκειμένου να τηρείται το διεθνές δίκαιο, η πραγματική προσφυγή κατά των αποφάσεων μεταφοράς θα πρέπει να καλύπτει την εξέταση της εφαρμογής του ίδιου κανονισμού και της νομικής και της πραγματικής κατάστασης στο κράτος μέλος στο οποίο μεταφέρεται ο αιτών. Επομένως, το άρθρο 27, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της εν λόγω αιτιολογικής σκέψης, παρέχει στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο το δικαίωμα δικαστικού ελέγχου της νομιμότητας της απόφασης μεταφοράς.

44 Λαμβανομένης υπόψη της σχέσης που υφίσταται, στο πλαίσιο του συστήματος του κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ, μεταξύ της θέσπισης ένδικων βοηθημάτων με ανασταλτικό αποτέλεσμα, δυνάμει του άρθρου 27, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού αυτού, και της παράτασης της προθεσμίας μεταφοράς που προβλέπεται στο άρθρο 29, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού αυτού, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η προθεσμία πραγματοποίησης της μεταφοράς δεν αρχίζει να τρέχει ήδη από την έκδοση της προσωρινής δικαστικής απόφασης με την οποία αναστέλλεται η εφαρμογή της διαδικασίας μεταφοράς, αλλά μόνον από την έκδοση της δικαστικής απόφασης που αποφαίνεται επί του νομότυπου της διαδικασίας και η οποία δεν είναι πλέον ικανή να εμποδίσει την εφαρμογή της διαδικασίας αυτής (πρβλ. απόφαση της 29ης Ιανουαρίου 2009, Petrosian, C-19/08, EU:C:2009:41, σκέψεις 46 και 50).

45 Συναφώς, είναι αληθές ότι η εφαρμογή εθνικής ρύθμισης κατά την οποία, όταν συντρέχουν νέες περιστάσεις, καθοριστικές για την ορθή εφαρμογή του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, η δικαστική αρχή ακυρώνει την απόφαση μεταφοράς και αναπέμπει την απόφαση μεταφοράς προς επανεξέταση στην αρμόδια διοικητική αρχή, μπορεί να οδηγήσει στην ύπαρξη δύο αποφάσεων μεταφοράς και δύο διακριτών προσφυγών. Εντούτοις, στο μέτρο που οι διαδοχικές αυτές αποφάσεις έχουν αμφότερες ως αντικείμενο τη μεταφορά του ίδιου αιτούντος διεθνή προστασία κατόπιν της αποδοχής της εκ νέου ανάληψής του από το υπεύθυνο κράτος μέλος, προκύπτει, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 44 των προτάσεών του, ότι οι εν λόγω αποφάσεις εντάσσονται σε ενιαία διαδικασία.

46 Στο πλαίσιο όμως μιας τέτοιας ενιαίας διαδικασίας, η απόφαση με την οποία η δικαστική αρχή ακυρώνει την πρώτη απόφαση μεταφοράς για τον λόγο και μόνον ότι επήλθε μεταβολή των καθοριστικών για την ορθή εφαρμογή του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ περιστάσεων και αναπέμπει την υπόθεση προς επανεξέταση πρέπει να θεωρηθεί ως ενδιάμεση απόφαση η οποία παρέχει στην αρμόδια διοικητική αρχή τη δυνατότητα να εκτιμήσει τις ενδεχόμενες συνέπειες των νέων περιστάσεων στη μεταφορά του ενδιαφερόμενου προσώπου, χωρίς ωστόσο να περατώνει οριστικά τη διαδικασία σχετικά με την εν λόγω μεταφορά.

47 Τρίτον, μολονότι από το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ προκύπτει ότι σκοπός του νομοθέτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν να προωθήσει την ταχεία εκτέλεση των αποφάσεων μεταφοράς, εντούτοις, δεν είχε την πρόθεση να θυσιάσει τη δικαστική προστασία των αιτούντων διεθνή προστασία χάριν της επιταγής της ταχείας εξέτασης της αίτησής τους και προέβλεψε, προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία αυτή, ότι η εκτέλεση των εν λόγω αποφάσεων μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να ανασταλεί [αποφάσεις της 29ης Ιανουαρίου 2009, Petrosian, C-19/08, EU:C:2009:41, σκέψη 48, και της 30ής Μαρτίου 2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Αναστολή της προθεσμίας μεταφοράς κατά την κατ' έφεση δίκη), C-556/21, EU:C:2023:272, σκέψη 19 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Επομένως, οι ως άνω διατάξεις πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη.

48 Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία, μολονότι, ελλείψει σχετικής ρύθμισης της Ένωσης, εναπόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη, βάσει της αρχής της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών και υπό την επιφύλαξη της τήρησης των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, να θεσπίσει τους διαδικαστικούς κανόνες όσον αφορά τα ένδικα βοηθήματα τα οποία αποσκοπούν στη διασφάλιση των ατομικών δικαιωμάτων που απορρέουν από την έννομη τάξη της Ένωσης, τα κράτη μέλη φέρουν πάντως την ευθύνη να διασφαλίζουν, σε κάθε περίπτωση, τον σεβασμό του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των εν λόγω δικαιωμάτων, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη [βλ. κατ' αναλογίαν, όσον αφορά το δικαίωμα προσφυγής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 46 της οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (ΕΕ 2013, L 180, σ. 60), απόφαση της 3ης Ιουλίου 2025, Al Nasiria, C-610/23, EU:C:2025:514, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

49 Ο νομοθέτης της Ένωσης εναρμόνισε, στο άρθρο 27 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, ορισμένους μόνον από τους δικονομικούς κανόνες για την άσκηση ένδικου βοηθήματος κατά της απόφασης μεταφοράς ή για την υποβολή αίτησης επανεξέτασης της απόφασης αυτής από πραγματικής και νομικής απόψεως ενώπιον δικαστηρίου, στις οποίες πρέπει να έχει δικαίωμα ο ενδιαφερόμενος. Ειδικότερα, δεν διευκρίνισε στο άρθρο αυτό αν και με ποιον τρόπο το δικαστήριο που επιλαμβάνεται του ένδικου βοηθήματος οφείλει να λάβει υπόψη περιστάσεις μεταγενέστερες της έκδοσης της εν λόγω απόφασης [πρβλ. απόφαση της 15ης Απριλίου 2021, État belge (Στοιχεία μεταγενέστερα της απόφασης μεταφοράς), C-194/19, EU:C:2021:270, σκέψεις 38 και 40].

50 Επομένως, όσον αφορά τη συνεκτίμηση περιστάσεων μεταγενέστερων της έκδοσης απόφασης μεταφοράς, κάθε κράτος μέλος που δεσμεύεται από τον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ οφείλει να διαμορφώσει το εθνικό του δίκαιο κατά τρόπο που να παρέχει στους αιτούντες διεθνή προστασία τη δυνατότητα να ασκήσουν το δικαίωμά τους πραγματικής προσφυγής, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο εν λόγω άρθρο 47 και συγκεκριμενοποιείται με το άρθρο 27 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού αυτού (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 3ης Ιουλίου 2025, Al Nasiria, C-610/23, EU:C:2025:514, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

51 Συναφώς, υπενθυμίζεται, αφενός, ότι το Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 49 της απόφασης της 15ης Απριλίου 2021, État belge (Στοιχεία μεταγενέστερα της απόφασης μεταφοράς) (C-194/19, EU:C:2021:270), ότι οι διατάξεις αυτές αντιτίθενται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι το δικαστήριο που επιλαμβάνεται προσφυγής για την ακύρωση της απόφασης μεταφοράς δεν μπορεί, κατά την εξέταση της προσφυγής αυτής, να λαμβάνει υπόψη περιστάσεις μεταγενέστερες της έκδοσης της εν λόγω απόφασης οι οποίες είναι καθοριστικές για την ορθή εφαρμογή του κανονισμού, εκτός αν η νομοθεσία αυτή προβλέπει ειδικό ένδικο βοήθημα, το οποίο περιλαμβάνει εξέταση ex nunc της κατάστασης του ενδιαφερομένου, παράγει αποτελέσματα δεσμευτικά για τις αρμόδιες αρχές και μπορεί να ασκηθεί μετά την επέλευση των ως άνω περιστάσεων. Όπως προκύπτει από τη σκέψη 47 της ίδιας απόφασης, τέτοιες καθοριστικές περιστάσεις είναι ιδίως εκείνες οι οποίες εμποδίζουν την εκτέλεση της απόφασης μεταφοράς σε κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα ή που συνεπάγονται την ευθύνη του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα.

52 Η νομολογία που υπενθυμίζεται στην προηγούμενη σκέψη εφαρμόζεται mutatis mutandis σε εθνική ρύθμιση κατά την οποία, όταν υφίστανται νέες πληροφορίες σχετικά με τέτοιες περιστάσεις, η δικαστική αρχή ακυρώνει την απόφαση μεταφοράς και αναπέμπει την υπόθεση προς επανεξέταση στην αρμόδια διοικητική αρχή προκειμένου αυτή να λάβει υπόψη τις

πληροφορίες αυτές. Υπό τις εν λόγω συνθήκες, μια τέτοια απόφαση ακύρωσης και αναπομπής προς τον σκοπό επανεξέτασης δεν μπορεί να συνιστά οριστική απόφαση επί του ένδικου βοηθήματος, κατά την έννοια του άρθρου 29, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

53 Αφετέρου, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού που διαλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, ο οποίος αφορά την εγγύηση αποτελεσματικής προστασίας των ενδιαφερόμενων προσώπων, σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη, και του σκοπού της διασφάλισης του ταχέος προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για τη διεκπεραίωση αίτησης διεθνούς προστασίας, όπως αυτός εξαγγέλλεται στην αιτιολογική σκέψη 5 του εν λόγω κανονισμού, ο αιτών πρέπει να έχει στη διάθεσή του αποτελεσματικό και ταχύ ένδικο βοήθημα που να του παρέχει τη δυνατότητα να επικαλεσθεί περιστάσεις μεταγενέστερες της έκδοσης της απόφασης μεταφοράς του, οσάκις η συνεκτίμησή τους είναι καθοριστική για την ορθή εφαρμογή του κανονισμού. Εθνική ρύθμιση η οποία επιτρέπει στον αιτούντα να επικαλεστεί τέτοιες περιστάσεις στο πλαίσιο προσφυγής κατά της απόφασης μεταφοράς καλύπτει, μεταξύ άλλων, την εν λόγω υποχρέωση πρόβλεψης ταχέος και αποτελεσματικού ένδικου βοηθήματος [πρβλ. απόφαση της 15ης Απριλίου 2021, État belge (Στοιχεία μεταγενέστερα της απόφασης μεταφοράς), C-194/19, EU:C:2021:270, σκέψεις 35 και 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

54 Πλην όμως, το γεγονός ότι εθνική ρύθμιση προβλέπει ότι, μετά την ακύρωση της αρχικής απόφασης μεταφοράς από τη δικαστική αρχή και την αναπομπή προς επανεξέταση στην αρμόδια διοικητική αρχή, εναπόκειται στην εν λόγω διοικητική αρχή να επανεξετάσει τη μεταφορά του ενδιαφερομένου υπό το πρίσμα περιστάσεων μεταγενέστερων της εν λόγω απόφασης δεν εμποδίζει, κατ' αρχήν, την εκπλήρωση της υποχρέωσης πρόβλεψης ταχέος και αποτελεσματικού ένδικου βοηθήματος. Εντούτοις, η τήρηση της υποχρέωσης αυτής προϋποθέτει, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 54 των προτάσεών του, ότι το εθνικό δίκαιο έχει διαμορφωθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε η αρμόδια διοικητική αρχή να προβαίνει στην απαιτούμενη επανεξέταση χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση και η επιληφθείσα δικαστική αρχή να αποφαίνεται εντός σύντομου χρονικού διαστήματος (βλ. κατ' αναλογίαν, όσον αφορά το δικαίωμα προσφυγής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 46 της οδηγίας 2013/32, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, σκέψη 148).

55 Εν πάση περιπτώσει, η διάρκεια της διοικητικής και της ένδικης διαδικασίας, σχετικά με τη μεταφορά του ενδιαφερόμενου προσώπου, δεν μπορεί, στο σύνολό της, να βαίνει πέραν του αναγκαίου μέτρου σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους κινήθηκε.

56 Ειδικότερα, μια τέτοια εθνική ρύθμιση δεν μπορεί, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 55 των προτάσεών του, να παράσχει στις αρχές του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα τη δυνατότητα να απεκδυθούν την ευθύνη τους αναπέμποντας επανειλημμένως την υπόθεση προς επανεξέταση ενώπιον της αρμόδιας διοικητικής αρχής, χωρίς ουδέποτε να λαμβάνεται απόφαση επί της διαδικασίας χορήγησης διεθνούς προστασίας. Πράγματι, μια τέτοια ρύθμιση θα μπορούσε να διακυβεύσει τον σκοπό της ταχύτητας κατά την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, ο οποίος μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 5 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, που κατοχυρώνει πραγματική πρόσβαση στις διαδικασίες χορήγησης διεθνούς προστασίας. Εξάλλου, τέτοια ρύθμιση θα μπορούσε επίσης να διακυβεύσει την αποτελεσματικότητα της δικαστικής προστασίας, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη και στο άρθρο 27 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 19 αυτού.

57 Στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζεται επίσης ότι η προθεσμία μεταφοράς που προβλέπεται στο άρθρο 29, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ συμβάλλει καθοριστικά στην επίτευξη του σκοπού της ταχύτητας κατά την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, ο οποίος μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 5 του κανονισμού αυτού, διασφαλίζοντας ότι οι διαδικασίες αναδοχής και εκ νέου ανάληψης τίθενται σε εφαρμογή χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση. Η αποκλειστική αυτή προθεσμία και, ιδίως, ο κανόνας του άρθρου 29, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού μαρτυρούν ότι, κατά τον νομοθέτη της Ένωσης, οι αιτήσεις αυτές πρέπει, ενδεχομένως, να εξετάζονται από κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο που ορίζεται ως υπεύθυνο βάσει των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ του ίδιου κανονισμού (πρβλ. απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 2018, X και X, C-47/17 και C-48/17, EU:C:2018:900, σκέψεις 69 και 70).

58 Εν προκειμένω, από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι η υπηρεσία αλλοδαπών εξέδωσε τη δεύτερη απόφαση μεταφοράς έναντι του Η στις 8 Απριλίου 2022, ήτοι λιγότερο από τέσσερις εβδομάδες μετά την ακύρωση της αρχικής απόφασης μεταφοράς και την αναπομπή προς επανεξέταση στην υπηρεσία αυτή στις 15 Μαρτίου του ίδιου έτους. Επομένως, υπό την επιφύλαξη ελέγχου από το αιτούν δικαστήριο, προκύπτει ότι η υπηρεσία αλλοδαπών προέβη στην αναγκαία επανεξέταση χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση.

59 Επιπλέον, λαμβανομένων υπόψη των εκτιμήσεων που εκτίθενται στις σκέψεις 54 και 55 της παρούσας απόφασης, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξακριβώσει, συνεκτιμώντας το σύνολο των κρίσιμων περιστάσεων της κύριας δίκης, αφενός, κατά πόσον μπορεί να θεωρηθεί ότι, απορρίπτοντας την προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της δεύτερης απόφασης μεταφοράς στις 8 Δεκεμβρίου 2022, αποφάνθηκε εντός σύντομου χρονικού διαστήματος επί της προσφυγής αυτής, μολονότι η ως άνω προσφυγή είχε ασκηθεί ενώπιόν του σχεδόν οκτώ μήνες νωρίτερα και μολονότι, ήδη από τις 24 Μαΐου 2022, η Ρουμανία είχε ενημερώσει το σύνολο των κρατών μελών για την άρση της αναστολής των εισερχόμενων μεταφορών δυνάμει του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Αφετέρου, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να επαληθεύσει κατά πόσον η διάρκεια της σχετικής με τη μεταφορά του Η διαδικασία, η οποία ανέρχεται σε περίπου 17 μήνες από την αποδοχή, στις 7 Ιουλίου 2021, από τη Ρουμανία της εκ νέου ανάληψης του εν λόγω αιτούντος, υπερέβαινε στο σύνολό της το αναγκαίο μέτρο υπό το πρίσμα των σκοπών για τους οποίους κινήθηκε.

60 Ωστόσο, σε περίπτωση που το αιτούν δικαστήριο διαπιστώσει ότι η διαδικασία εκ νέου ανάληψης δεν κινήθηκε χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, η αίτηση διεθνούς προστασίας θα πρέπει να εξεταστεί από κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο που έχει οριστεί ως υπεύθυνο βάσει των κριτηρίων του κεφαλαίου ΙΙΙ του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

61 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχει την έννοια ότι, όταν εθνικό δικαστήριο, επιληφθέν προσφυγής ακυρώσεως με ανασταλτικό αποτέλεσμα, αποφαίνεται οριστικώς επί της ουσιαστικής νομιμότητας δεύτερης απόφασης μεταφοράς, εκδοθείσας μετά την ακύρωση πρώτης απόφασης μεταφοράς που αφορά το ίδιο πρόσωπο με μόνη αιτιολογία ότι επήλθε μεταβολή των καθοριστικών για την ορθή εφαρμογή του κανονισμού αυτού περιστάσεων η οποία συνεπάγεται αναπομπή της υπόθεσης προς επανεξέταση από την αρμόδια διοικητική αρχή, η εξάμηνη προθεσμία του άρθρου 29, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία κατά την οποία εκδόθηκε η οριστική απόφαση επί της ουσιαστικής νομιμότητας της δεύτερης απόφασης μεταφοράς.

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η διάρκεια της διαδικασίας σχετικά με τη μεταφορά του ενδιαφερόμενου προσώπου δεν υπερβαίνει, στο σύνολό της, το αναγκαίο μέτρο υπό το πρίσμα των σκοπών για τους οποίους κινήθηκε, η δεύτερη απόφαση μεταφοράς και η οριστική απόφαση επί της προσφυγής ακυρώσεως που ασκήθηκε κατ' αυτής πρέπει να εκδίδονται εντός σύντομου χρονικού διαστήματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

62 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα,

έχει την έννοια ότι:

όταν εθνικό δικαστήριο, επιληφθέν προσφυγής ακυρώσεως με ανασταλτικό αποτέλεσμα, αποφαίνεται οριστικώς επί της ουσιαστικής νομιμότητας δεύτερης απόφασης μεταφοράς, εκδοθείσας μετά την ακύρωση πρώτης απόφασης μεταφοράς που αφορά το ίδιο πρόσωπο με μόνη αιτιολογία ότι επήλθε μεταβολή των καθοριστικών για την ορθή εφαρμογή του κανονισμού αυτού περιστάσεων η οποία συνεπάγεται αναπομπή της υπόθεσης προς επανεξέταση από την αρμόδια διοικητική αρχή, η εξάμηνη προθεσμία του άρθρου 29, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία κατά την οποία εκδόθηκε η οριστική απόφαση επί της ουσιαστικής νομιμότητας της δεύτερης απόφασης μεταφοράς.

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η διάρκεια της διαδικασίας σχετικά με τη μεταφορά του ενδιαφερόμενου προσώπου δεν υπερβαίνει, στο σύνολό της, το αναγκαίο μέτρο υπό το πρίσμα των σκοπών για τους οποίους κινήθηκε, η δεύτερη απόφαση μεταφοράς και η οριστική απόφαση επί της προσφυγής ακυρώσεως που ασκήθηκε κατ' αυτής πρέπει να εκδίδονται εντός σύντομου χρονικού διαστήματος.

(υπογραφές)